

פירוק החברה לחינוך ימי בישראל (בתי הספר הימיים) (חל"צ)

הצעה להחלטה

מחליטים:

1. להביא לפירוק של החברה לחינוך ימי בישראל (בתי"ס הימיים) (חל"צ) (להלן – "החברה") בדרך של פירוק מרצון, והכול בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – "החוק"), להוראות פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, ובכפוף לכל דין.
2. להסמיק את רשות החברות הממשלתיות לבצע את כל הפעולות הדרושות לדעתה ליישום החלטה זו, לרבות לפעול לכינוס אסיפה כללית של החברה לשם קבלת החלטה בדבר פירוק מרצון של החברה ופעולות נוספות ככל שיידרש.
3. להעביר את רכוש החברה לאוצר המדינה בכפוף לכל דין ולאחר תשלום החובות לנושים ככל שישנם. במסגרת זו להעביר את האחריות על הפעילות של כפר הנוער קציני ים בעכו (להלן: "כפר הנוער") אל משרד החינוך, אשר יפעל בהתאם למטרות החברה הקבועות במסמכי היסוד של החברה ובהחלטת הממשלה מס' 716 מיום 15.9.1957, זאת תוך שמירה על רציפות ההפעלה של כפר הנוער. להנחות את משרד החינוך לבצע את הפעולות הדרושות לשם יישום העברת הפעילות כאמור.
4. להקים צוות בין-משרדי בראשות מנהל רשות החברות או מי מטעמו, נציג המנהל לחינוך התיישבותי, פנימייתי ועליית הנוער במשרד החינוך (להלן: "המינהל לחינוך התיישבותי") וכן נציג מטעם החשב הכללי אשר ילווה את הליך הפירוק ויפעל, בין היתר, להסדיר את הסוגיות בנושא העברת פעילות כפר הנוער, על הכנסותיה והתחייבויותיה, למדינה לשם המשך קיומה של פעילות כפר הנוער.

דברי הסבר

רקע כללי

1. רקע כללי:

- 1.1. החברה היא חברה ממשלתית לתועלת הציבור שהוקמה בשנת 1954 בהחלטת ממשלה (מס' 18 מיום 24 באוקטובר 1954), והוכרזה כחל"צ בתאריך 13/09/2012. מטרת החברה כפי שהוגדרה בהחלטה זו היא להקנות הכשרה תיכונית ימית וצבאית. בנוסף, בהחלטה זו נקבע אופן חלוקת המניות, הקובע כי המדינה תרכוש שבע מתוך תשע ממניות היסוד של החברה. שאר מניות החברה נקנו בידי האגודה להכשרה ימית – "החבל הימי לישראל". בנוסף, נקבע אופן חלוקת מינוי הדירקטורים בחברה – 3 בידי שר הביטחון, 2 בידי שר החינוך ו-2 בידי שר התחבורה¹.
- 1.2. יובהר כי ביום 19 בפברואר 2002 העבירה אגודת "החבל הימי לישראל" את שתי מניות היסוד שבעלותה, ללא תמורה, למדינת ישראל, ומאז החברה נמצאת בבעלות מלאה של מדינת ישראל.

¹ יצויין, כי בפועל, בהתאם לחוק ממונים הדירקטורים בהסכמה של כלל השרים.

- 1.3. בחלטת ממשלה מספר 1831 מיום 31.8.1993 הוחלט לפעול להעברת בתי הספר הפנימייתיים הממשלתיים לניהולם של גופים ציבוריים- עמותות, רשתות חינוך ורשויות מקומיות, כדי לייעל ולשפר את דרך עבודתם.
- 1.4. בהמשך להחלטת ממשלה זו, ביום 21.1.2008 נחתם הסכם בין מדינת ישראל- משרד החינוך, באמצעות המינהל לחינוך התיישבותי, לבין החברה, להעברת הניהול על בית הספר החקלאי ראמה לחברה. ביום 1.9.2009 נחתם הסכם בין מדינת ישראל- משרד החינוך, באמצעות המינהל לחינוך התיישבותי, לבין החברה, להעברת הניהול וההפעלה של כפר הנוער מבואות ים במכמורת לחברה.
- 1.5. בשנת הלימודים 2019-2020 (תש"פ) הפעילה החברה שלושה מוסדות לימוד: כפר הנוער קציני ים – כ"ג יורדי הסירה, הנמצא בבעלות החברה, כפר הנוער מבואות ים במכמורת, המופעל במסגרת התקשרות עם המינהל לחינוך התיישבותי, ובית הספר החקלאי בראמה שהופעל גם הוא במסגרת התקשרות של החברה עם המינהל לחינוך התיישבותי שהייתה בתוקף עד אוגוסט 2019.
- 1.6. ההתקשרות של החברה לניהול בית הספר החקלאי בראמה הסתיימה בשנת 2020, כך שנכון לשנת 2022 החברה הינה הבעלים של כפר הנוער קציני ים בעכו. כמו כן היא מנהלת ומפעילה את כפר הנוער מבואות ים במכמורת. החל משנה"ל תשפ"ג יופעל כפר הנוער מבואות ים במכמורת עד לסוף שנת הלימודים תשפ"ב.
- 1.7. יצוין כי, מאמצע שנת 2019 דירקטוריון החברה אינו מאויש.

2. הטעמים לפירוקה של החברה:

- 2.1. רוב תקבולי החברה מתקבלים מהקצבות של משרד החינוך לבתי הספר שבניהולה, תשלומי הורים ומיעוטם ממכירת תוצרת חקלאית ופעילות בתחום הימי. חלק הארי מתקצב משרד החינוך בתקציבי החברה ממומן על ידי המינהל לחינוך התיישבותי וזאת בהתאם להסכמים בין המינהל לחינוך התיישבותי לבין החברה. בהתאם להסכם בין המינהל לחינוך התיישבותי לבין החברה, הפעלת בית הספר החקלאי ראמה ע"י החברה הסתיימה בתאריך 30 ביוני 2020. ביום ה- 27.2.2020 פרסם המינהל לחינוך התיישבותי מכרז להפעלת בית הספר החקלאי ראמה החל משנת הלימודים תשפ"א, ובו נבחר גוף מפעיל אחר, רשת עתיד. כפר הנוער מבואות ים במכמורת מנוהל ומופעל עדיין בעת הזו ע"י החברה, במסגרת התקשרות שהוארכה מזמן לזמן עם המינהל לחינוך התיישבותי, אולם, החל משנה"ל תשפ"ג יופעל עפ"י המתוכנן, ע"י גורם מפעיל שיזכה במכרז שמפרסם המינהל לחינוך התיישבותי לשם כך.
- 2.2. מבדיקה שנעשתה על ידי אנשי משרד החינוך והוצגה ביום 19.2.2020 בפני רשות החברות הממשלתיות עולה כי התקורה הנגבית בעבור מימון עלויות מטה החברה ומסתכמת ב 3.2 מיליון ₪ אינה מחזירה את ההשקעה בה. זאת מכיוון שמטה החברה אינו משמש כמנוף כלכלי או פדגוגי בעבור הכפרים ואינו מקדם מהלכים כלכליים שיביאו תועלת לכפרים. בעקבות כך, מסתמן כי כפרי הנוער לא יוצאים נשכרים בעצם הפעלתם ע"י מטה החברה. עוד עולה מהדו"ח, כי לכפר הנוער המופעל בבעלות ישירה ע"י מטה החברה, אין תפוקה משמעותית מקיום מטה החברה מכיוון שלשם הפעלתו, באפשרות הכפר להתבסס על כוח האדם המנהלי של הכפר ולחסוך בעלויות.

2.3 הגורמים המקצועיים במשרד התחבורה סבורים כי לחברה אין תרומה משמעותית לפעילות כפר הנוער קציני ים – כ"ג יורדי הסירה, ולכן אין עדיפות כי הכפר ינוהל בידי חברה ממשלתית.

2.4 הגורמים המקצועיים במשרד הביטחון סבורים כי קיימת חשיבות רבה לשימור תחום החינוך הטכנולוגי והימי במסגרת פעילות כפר הנוער וכל עוד ישמרו האינטרסים העיקריים של המשרד, וביניהם הקניית השכלה מקצועית בימאות צבאית, אין עדיפות כי הכפר ינוהל בידי חברה ממשלתית, כל עוד פעילותו תישמר במסגרת תאגידית/ ארגונית אחרת.

2.5 מכיוון שאין רצון להביא לסיום את פעילות כפר הנוער, מוצע כי האחריות על פעילות החברה תעבור לידי משרד החינוך. המינהל לחינוך התיישבותי הוא הגוף המפקח על כפרי הנוער בישראל, ומתוקף תפקידו זה הוא אמון על קידום מטרות כפרי הנוער ושיפור איכותם. משרד החינוך סבור כי הפעלה של הכפר על ידי גורם מפעיל שיבחר במכרז, הינה מנגנון הפעלה יעיל יותר מאשר הפעלת כפר נוער ע"י חברה ממשלתית.

2.6 כפי שצוין לעיל, אין לכפרי הנוער המופעלים על ידי החברה תועלת בקיום המטח לצורך הפעלתם. פעילותם של כפרי הנוער יכולה להתקיים ביעילות גם ללא הישענות על מטה החברה. בנוסף, על פי בדיקת משרד החינוך כאמור בסעיף 2.2 נראה כי אין למטה החברה תרומה כלכלית או פדגוגית בעבור כפרי הנוער.

2.7 בהתאם להוראות סעיף 14(א)(1) ו-3(3) לחוק, סבורים משרדי החינוך, התחבורה והביטחון, לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות לפי סעיף 14(ב) לחוק, כי יש מקום להביא לפירוקה של החברה. ההחלטה על הפירוק נובעת בין היתר מהעובדה כי החברה לא מבצעת את תפקידה ביעילות, ומאחר שפעילות החברה יכולה להתבצע, ביעילות רבה יותר, באמצעות הפעלה ע"י גורם מפעיל שיבחר במכרז שיפרסם משרד החינוך או בדרך חוקית אחרת עליה יחליט המשרד.

2.8 לפי סעיף 14(א) לחוק, "הממשלה רשאית להביא לפירוק מרצון של חברה ממשלתית או למכירת מניות שהמדינה מחזיקה בה, אם ראתה אחת מאלה:

1. מטרות החברה הושגו או שהשגתן אינה אפשרית כלל או אינה אפשרית בחסכון וביעילות.

2. מטרות החברה הוטלו על רשות שהוקמה בחוק או על חברה ממשלתית אחרת.

3. מן הרצוי שמטרות החברה יבוצעו על ידי גוף שאינו חברה ממשלתית."

2.9 כפי שצוין לעיל, עמדת משרדי החינוך, הביטחון והתחבורה לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות היא, כי התקיימו העילות הקבועות בסעיפים 14(א)(1) ו-3(3) לחוק כפי שפורט לעיל.

2.10 עוד נוסף, כי מבדיקה שביצעה הרשות בדוחות הכספיים של החברה, נראה כי במצב עסקי החברה כיום, היא תוכל לשלם את חובותיה במלואם בתוך 12 חודשים ולכן ככל הנראה יהיה בידי הדירקטורים, ככל שיתמנו, להצחיר על כושר הפירעון של החברה.

2.11 לאחר תשלום חובות החברה לנושים ככל שישנם, יועבר רכושה של החברה למדינת ישראל או כפי שהיא תורה, והאחריות על פעילות כפר הנוער תועבר אל המינהל לחינוך התיישבותי לרבות ההתחייבויות הכרוכות בכך לעתיד לבוא, בהתאם לסעיף 8 לתזכיר החברה, הקובע כי: "תפורק החברה מאיזו סיבה שהיא או באיזו דרך שהיא יועבר

רכושה למדינת ישראל או כפי שהיא תורה".

2.12 יובהר, כי החברה היא חברה לתועלת הציבור כהגדרתה בסעיף 345 א(א) לחוק החברות, תשנ"ט – 1999. סעיף 345 כא לחוק החברות, תשנ"ט – 1999 קובע כי בעלי המניות של חברה לתועלת הציבור לא יהיו זכאים בעת פירוקה לחלק בנכסיה. אולם תקנות החברות (תחולה על חברה לתועלת הציבור שהיא חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית), תשס"ח-2008, קובעות התאמות והקלות לחברות ממשלתיות שהן חברות לתועלת הציבור ומנויות בתוספת. החברה אכן מנויה בתוספת לתקנות, ומכאן שהתקנות חלות עליה. התקנות, בין היתר, מחריגות את תחולתו של סעיף 345 כא, מחברה לתועלת הציבור שהיא חברה ממשלתית כאמור. מכאן שלא חל בענייננו הסעיף הקובע, כי בעלי המניות אינם זכאים בעת פירוק לחלק מנכסיה של החברה. על כן, החברה יכולה לנקוט בפעולה של פירוק מרצון ולהעביר את נכסיה לאוצר המדינה, בהתאם לקבוע בתזכירה וכמפורט בהצעת ההחלטה.

2.13 לצורך כל האמור לעיל, מוצע להסמיך את רשות החברות הממשלתיות לבצע את כל הפעולות הנדרשות לצורך יישום החלטה זו, ובכלל זה, לפעול לכינוס אסיפה כללית לצורך קבלת החלטה על פירוק החברה.

2.14 יצוין, כי מאחר שמדובר בחברה לתועלת הציבור, ובפרט חברה ממשלתית לתועלת הציבור, ממשיכות לחול על החברה, בעת הזו, הוראות פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, לעניין פירוק מרצון. מכאן שבפני האסיפה הכללית יעמדו מספר חלופות לפירוק החברה. ככלל, העדיפות ככל הנראה, תהיה לפרק את החברה מרצון עם הצהרת כושר פירעון. לצורך כך יידרש למנות לפחות דירקטור אחד, שיידרש להצהיר על כושר פירעונה של החברה. כפי שצוין לעיל, לעמדת גורמי המקצוע, החברה היא סולבנטית. ואולם בהעדר דירקטוריון לחברה, יתכן שיהיה קושי בהצהרת כושר פירעון כאמור (וזאת כאמור לא בשל מצב החברה אלא מאחר שאין דירקטורים מכהנים). בנסיבות אלה תהיה פתוחה הדרך בפני האסיפה הכללית לפרק את החברה מרצון בהעדר הצהרת כושר פירעון לפי סימן ב' לפרק י"ג לפקודת החברות.

2.15 בהתאם לסעיף 14(ב) לחוק, על החלטה לפירוק החברה להיות מוגשת לממשלה לאחר התייעצות עם דירקטוריון החברה. כאמור, כיום אין דירקטורים מכהנים בחברה, ועל כן לא התאפשר לבצע התייעצות עם הדירקטוריון של החברה בהתאם לסעיף 14(ב) לחוק. יצוין, כי ככלל, ניתן לפעול לנטילת הסמכויות על ידי האסיפה הכללית, על מנת לקבל החלטת דירקטוריון בנושא. עם זאת, מאחר שהנושא מובא להחלטת ממשלה, בה חברים השרים, ומאחר שממילא יישום ההחלטה טעון החלטה של האסיפה הכללית לפי פקודת החברות, לא נראה שיש מקום לפעולה כאמור. בנסיבות אלה, למען הזהירות, התבקשה עמדת מנכ"ל החברה ועמדתו מיום 24.5.22 מצי"ב להצעת ההחלטה דן. לחלן יפורטו עיקרי עמדתו של המנכ"ל והתייחסות הגורמים המקצועיים:

א. סעיפים א' ו-ב' לתמצית עמדת המנכ"ל נטען כי הצורך בקיום החברה עודנו כפי שהיה בעת הקמתה, וכי יש צורך בחברה על מנת להקנות כלים מתאימים לתלמידים. לכך משיב הגורם המקצועי כי עם השנים, השתנו התנאים במשק וכיום רובם המוחלט של כפרי הנוער ומוסדות החינוך אינם מאוגדים בחברות ממשלתיות. החזון והמטרות הלאומיות שעמדו ביסוד

פעילות כפר הנוער לא משתנות עם פירוק החברה, כי אם המבנה ההתאגדותי בלבד הוא שמשתנה, ועל כן, טענה זו אינה רלוונטית. כפר הנוער ימשיך לפעול כפי שפעל עד כה, אך תלמידיו ייהנו מתוספת משאבים, ממשל תאגידי טוב יותר וכן הפחתת הבירוקרטיה והרגולציה.

ב. סעיף ג' לתמצית עמדת המנכ"ל נטען כי לא ניתן לקדם החלטת פירוק בהיעדר דירקטוריון. כפי שצוין לעיל, גישת גורמי המדינה היא, כי בהיעדר דירקטוריון ניתן היה ליטול את סמכויות הדירקטוריון על ידי האסיפה הכללית. ואולם בהינתן שהחלטה מובאת לאישור הממשלה, בה חברים השרים הרלוונטיים, ומאחר שממילא ישום ההחלטה טעון קבלת החלטות בידי האסיפה הכללית, לא נראה שיש צורך בכך. בנוסף, ולמען הזהירות, הוצגה עמדה החברה באמצעות מנכ"ל החברה. כמו כן, להלן ההתייחסות גורמי המקצוע ליתר טענותיו של המנכ"ל כי שמופיעות במכתב המלא:

א. בסעיף 8 למכתב, טוען המנכ"ל, כי משרד החינוך אינו מפעיל באופן עצמאי כפרי נוער וכן מלין לגבי חוקיות הפירוק והעברת הפעילות. לעמדת גורמי המקצוע מדובר בטענת שווא. משרד החינוך מפעיל עצמאית ובאמצעות רשתות חינוך כפרי נוער רבים, ובכל מקרה, הדבר נתון לשיקול ולהחלטת המשרד באשר לבחירת אופן הפעלת המוסד. כמו כן, ברור שגורמי המקצוע יפעלו במסגרת החוק.

ב. בסעיף 9 למכתב טוען המנכ"ל, כי אין הצדקה להקמת צוות בין-משרדי בשיתוף המנהל לחינוך התיישבותי. לעמדתנו המקצועית כך נכון שתתבצע עבודת הממשלה וגורמי המקצוע. במיוחד המקרה זה כאשר מעורבים פה שיקולים שונים של מספר גורמים.

ג. סעיף 12 למכתב, טוען המנכ"ל, כי קיים הסכם בין החברה לבין המינהל לחינוך התיישבותי, לגבי החברה כגוף מפעיל של כפר הנוער מבואות ים במכמורת. כדי לשנות את ההסכם ולבחור במפעיל חדש, יש לתת הודעה על כך שישה חודשים מראש לצורך היערכות.

ד. עמדת המינהל לחינוך התיישבותי בעניין זה היא, כי מזה כשנה וחצי מתנהל דין ודברים עם מנכ"ל החברה בנושא וכן, בדבר הכוונה לסגור את החברה לחינוך ימי. ובכל מקרה, גורמי המקצוע יפעלו בהתאם להסכמים הקיימים ולפי החוק.

ה. בהתייחס לטענה בסעיף 14 למכתב, כי גורמי משרד התחבורה והביטחון מעולם לא קבעו כי לחברה אין תרומה משמעותית לפעילות כפר הנוער, יובהר, כי החלטה זו הינה על דעת המשרדים הממשלתיים הרלוונטיים, ולגישתם אין תרומה משמעותית לחברה לפעילות כפר הנוער ולכן אין עדיפות כי הכפר ינוהל בידי חברה ממשלתית. הכל כמפורט בדברי ההסבר.

ו. בסעיף 15 נטען על ידי המנכ"ל, כי הפעלה ע"י בעלות פרטית תייקר את התקורות המועמסות. נדגיש כי יציאה למכרז ובחירת הזוכה להפעלת המוסד החינוכי, יהיו בהתאם לכללים, וייעשו באופן דומה למקובל בשאר

כפרי הנוער. ע"פ חוות דעתו המקצועית של המינהל לחינוך התיישבותי, התקורות הנגבות בפועל יהיו נמוכות יותר.

ז. לעניין סעיף 17, באשר ליעילות החברה בהפעלת כפר הנוער, אנו סבורים ומוצאים כי אין התאמה בין המבנה של החברה הממשלתית באשר היא, לבין המבנה של מוסד חינוכי מקצועי וזאת כפי שמפורט בדברי ההסבר.

ח. בהתייחס לסעיף 18 למכתב, על פיו בוצעה בדיקה של וועדת בדיקה חיצונית מטעם המינהל לחינוך התיישבותי, אשר קבעה כי "החברה עומדת ביעדי התקורה שהגדירה לעצמה", עמדת גורמי המקצוע היא, כי העברת פעילות כפר הנוער עצמו אל המינהל לחינוך התיישבותי, תייתר את תפעול מטה החברה והתקורות המוערכות בכשלושה וחצי מיליון ₪ וזאת לפי הערכת משרד החינוך.

ט. בסיכום הדברים, עמדת הגורמים המקצועיים היא, כי אין לקבל את טענותיו והמלצותיו של מנכ"ל החברה כפי שמופיעים במכתב.

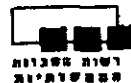
2.16 בהתאם לסעיף 14(ב) לחוק, החלטת הממשלה צריכה להיות מוגשת לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות. יצוין כי דברי ההסבר לעיל מהווים את חוות דעת הרשות בהתאם לסעיף 14 (ב) לחוק.

מוגש על ידי שר האוצר
ועל ידי שרת החינוך

כ"ד באייר התשפ"ב
25 במאי 2022

מדינת ישראל

רשות החברות הממשלתיות

חוק דעת משפטית הנלווית להצעת החלטת ממשלה - פירוק החברה לחינוך ימי בישראל
(בתיה"ס הימיים) (חל"צ)

נושא הצעת ההחלטה:

החלטה בדבר פירוק החברה לחינוך ימי בישראל (בתיה"ס הימיים) (חל"צ) (להלן: "החברה")

תמצית ההצעה בתהליך החיבטי המשפטי:

בהתאם לסעיף 14 לחוק החברות הממשלתיות, תשל"ה-1975 (להלן: "חוק החברות הממשלתיות"), הממשלה רשאית להביא לפירוק מרצון של חברה ממשלתית, בהתקיים נסיבות כמפורט בסעיף, ובחן, בין היתר, במקרה שבו השגת מטרות החברה אינה אפשרית בחיסכון וביעילות, וכן במקרה שבו מן הרצוי שמטרות החברה יבוצעו בידי גוף שאינו חברה ממשלתית, וחל כמפורט בדברי ההסבר להצעת ההחלטה.

בהתאם לסעיף 14(ב) לחוק החברות הממשלתיות, הצעת ההחלטה להביא לפירוק חברה ממשלתית תוגש לממשלה לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות ועם דירקטוריון החברה.

הצעת ההחלטה, התקבלה לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות ועל דעתה, ודברי ההסבר, כפי שמצוין בהם, מהווים חוות דעת הרשות כנדרש.

כפי שצוין בדברי ההסבר, לא מבהנים כיום דירקטורים בדירקטוריון החברה. בנסיבות אלו לא ניתן לקיים את חובת התייעצות כאמור. יובהר כי ניתן היה לשקול נטילת סמכות הדירקטוריון וקבלת החלטה מתאימה בידי האסיפה הכללית של החברה. מאחר שהגושא מובא ממילא להחלטת ממשלה, בה חברים השרים הנדרשים להצביע באסיפה הכללית, לא סברנו כי יש הכרח בקבלת החלטת האסיפה הכללית. זאת במר"ט לאור העובדה שיישום ההחלטה מותנה ממילא בקבלת החלטת האסיפה הכללית. לאור האמור לעיל לא מתעורר קושי, לעמדתנו, בכך שהממשלה תפעיל את סמכותה ותחליט על פירוק של החברה גם בלי שותקבל החלטת הדירקטוריון או תאסיפה כללית כאמור. בנסיבות אלה, למען הזהירות, התבקשה עמדת מנכ"ל החברה ועמדתו מיום 24.5.22 מצ"ב להצעת ההחלטה דנן. עיקרי עמדתו של המנכ"ל והתייחסות הגורמים המקצועיים מורטו בדברי ההסבר להחלטה.

עמדת הגורמים המקצועיים, כפי שתובאה בדברי ההסבר, היא כי התקיימו העילות המטיות בחוק לפירוק החברה מרצון. כך, בין היתר, נטען, כי לא נמצא צורך בשימור המבנה של החברה ממשלתית, אשר אין לו תרומה משמעותית למעילות, כי התקורה הנגבית בעבור עלויות מוטת החברה אינה מהזירה את ההשקעה בה, וכי פעילות החברה יכולה להתבצע, ביעילות רבה יותר, באמצעות המנהל לחינוך התיישבותי מנימייתי ועליות הנוער במשרד החינוך.

ב"ץ 23 המנדל, קומה 8, תנן הסטולוגי מלחה, ירושלים 9695102, טל': 02-5421500, פקס: 02-5695362

כאמור, מאחר שמדובר בחברה לתועלת הציבור, ובפרט חברה ממשלתית לתועלת הציבור, ממשיכות לחל על החברה, בעת הזו, תוראות פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, לעניין פירוק מרצון. מכאן שבפני האסיפה הכללית יעמדו מספר חלופות לפירוק החברה. ככלל, העדיפות ככל הנראה, תהיה לפרק את החברה מרצון עם הצהרת כושר מירעון. לצורך כך יידרש למנות לפחות דירקטור אחד, שיידרש להצהיר על כושר פירעונה של החברה. כפי שצוין בדברי החסבר, מבדיקה שנערכה על ידי הגורמים המקצועיים, החברה תוכל לשלם את חובותיה במלואם בתוך 12 חודשים. עם זאת, כאמור, נדרשת הצהרה של הדירקטורים. מאחר שלא מכתנים כיום דירקטורים בחברה, יתכן שיהיה קושי לפרק את החברה בדרך זו, על אף, שכאמור, עמדת גורמי המקצוע היא, כי החברה סולבנטית. לפיכך, וככל שלא ניתן יהיה לפרק את החברה בדרך האמורה, מתוחה בפני האסיפה הכללית הדרך לפרק את החברה מרצון בהעדר הצהרת כושר מירעון לפי סימן ב' לפרק י"ג לפקודת החברות.

בהתאם לתוצעת ההחלטה מוצע להסמיך את רשות החברות הממשלתיות לבצע את כל הפעולות הדרושות לדעתה ליישום החלטה זו, לרבות כינוס אסיפה כללית של החברה לשם קבלת החלטה בדבר פירוק מרצון של החברה, לרבות, כאמור, פירוק מרצון בהעדר כושר מירעון, ומעולות נוספות ככל שיידרש. יובהר, כי פירוק החברה מותנה בעמידת בכל חובות הדין, לרבות חובות פקודת החברות ובכלל זה קבלת ההחלטות הנדרשות באסיפה הכללית של החברה.

החברה היא חברה לתועלת הציבור. כהגדרתה בסעיף 345 א(א) לחוק החברות, תשנ"ט - 1999. סעיף 345 בא לחוק החברות, תשנ"ט - 1999 קובע כי בעלי המניות של חברה לתועלת הציבור לא יהיו זכאים בעת פירוקה לחלק בנכסיה. האלם תקנות החברות להחלה על חברה לתועלת הציבור שהיא חברה ממשלתית או חברה בת ממשלתית, תשס"ח-2008, קובעות התאמות והקלות לחברות ממשלתיות שהן חברות לתועלת הציבור ומניות בתוספת. החברה אכן מניה בתוספת לתקנות, ומכאן שתקנות חלות עליה. התקנות, בין היתר, מחייגות את תחולתו של סעיף 345 בא, מחברה לתועלת הציבור שהיא חברה ממשלתית כאמור. מכאן שלא חל בענייננו הסעיף הקובע, כי בעלי המניות אינם זכאים בעת פירוק לחלק מנכסיה של החברה. על כן, החברה יכולה לנקוט בפעולה של פירוק מרצון ולהעביר את נכסיה לאוצר המדינה, בהתאם לקבוע בתזכיר וכמפורט בתוצעת ההחלטה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

אין (מעבר למפורט לעיל)

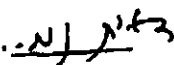
עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת התחלטה נוגעת להם:

עמדת היועץ המשפטי של משרד הביטחון, היועץ המשפטי (במערל) של משרד התחבורות היא שאין מניעה משפטית לאשר את ההחלטה.

בז"ב 23 המברל, קומה 8, תגן הטכנולוגי מלחה, ירושלים 9695102,
טל': 02-5421500,
פקס: 02-5695362

עמדת היועצים המשפטיים של המשרדים שהשרים הצומדים בראשם מגישים את התענה:

היועצת המשפטית של משרד החינוך והיועצת המשפטית של רשות החברות, על דעת היועץ המשפטי של משרד האוצר, אינן רואות מניעה משפטית בקבלת ההחלטה כמתע.

שם	תפקיד	חתימה
אילנה מלקמן	היועצת המשפטית למשרד החינוך	
דלית זמיר	היועצת המשפטית לרשות החברות הממשלתיות	

תאריך: 25.5.22

החברה לחינוך ימי בישראל

רחוב יהושפט 1, ת.ד. 2066, עכו 24100
טל': 04-9551755 מקס': 04-9819674

כ"ג יורדי הסירה
בית הספר לקציני ים עכו
24/5/22

ביה"ס תיכון מדעי חקלאי
ראמה

כפר הנוער הימי מבואות-ים
ד.ג. מכמורת

לכבוד
רשות החברות הממשלתיות

לידי מר יאיר אידר
סגן ראש רשות החברות

א.ג.,

הנדון: עמדת הנהלת החברה לחינוך ימי למסמך המלצה על פירוק החברה – מחודש

מאי 2022 – תמצית מנהלים

סימוכין – רח. 1111-2020

החזון והמטרות הלאומיות שעמדו ביסוד ההחלטה על הקמת החברה בשנות ה-50 של המאה הקודמת, לא השתנה ואף רלוונטי כיום ביתר שאת:

א.

- הים כמשאב לאומי חיוני כיום הינו יותר רלוונטי מבעבר.

- הצורך בחינוך ימי והכשרת כוח האדם העתידי להתמודדות עם אתגרי העתיד בנושא הים, קיים כיום ביתר שאת.

הדרישות והשינויים הנדרשים בהון האנושי בשנות האלפיים הם –

חינוך יותר מדעי;
חינוך יותר טכנולוגי;
חינוך יותר כלכלי ויזמי;

- חברה ממשלתית, שאינה מונעת משיקולי רווח, אלא אך מטובת הכשרת התלמידים, הקניית ארגז כלים מודרני ומותאם לשינויים הטכנולוגיים והמדעיים בתחום הימי, וקידום מנועי צמיחה, הינה הפלטפורמה הטובה ביותר ליישם את החזון ואת המטרות הלאומיות הנ"ל.

החברה הממשלתית לחינוך ימי היא הגוף היעיל והטוב ביותר להוצאה אל הפועל של השינויים הנדרשים, לרבות הקניית ארגז כלים מותאם ומודרני לתלמידים ולבוגרים:

ב.

- הפעלת כפר הנוער קציני ים במתכונת של 'עוד בית ספר' באחת מרשתות החינוך הקיימות, לא ישיב עטרה ליושנה, ולא יחזיר את ההנהגה בנושא לכפר הנוער כפי שהיה מקומו ההיסטורי בחברה הישראלית. הסיכוי היחיד שזה ייקרה הוא המשך ניחול הכפר על ידי החברה הממשלתית לחינוך ימי, תוך יישום התוכנית האסטרטגית שבנתה לטובת העניין.

- שינוי בסדרי גודל הנדרשים, מצריך שיתוף פעולה של גורמים אזוריים נוספים כמו:

עיריות/מועצות/אשכולות, מוסדות אקדמיים, תעשיות ימיות – דבר שהמנהל לחינוך התיישבותי לא מעוניין ולא מסוגל לעשות (כך למשל רגע לפני כריתת הסכמי הבנות עם אוני חיפה להקמת קמפוס מדעי ימי בכפר ועם עיריית עכו להקמת מרכז לחינוך ימי עירוני, טורפד הנושא על ידי המנהל לחינוך התיישבותי).

בכל פרמטר שייבדק, על אף הקשיים שהערימו אנשי המנהל לחינוך התיישבותי על החברה, יימצא כי החברה עומדת באופן מצויין בקיום מטרות החברה, וכי קיימים אך ורק יתרונות בהמשך הפעלת החינוך הימי בכפרי הנוער על ידי החברה הממשלתית לחינוך ימי:

הכנת תכנית אסטרטגית;
בניית מהלכי שת"פ ליצירת מנועי צמיחה וידע;
תמונה מאזנית הטובה ביותר ב-5 השנים האחרונות;
באספקט הפדגוגי – מדע החינוך, שונות גדולה בין הכפרים באוכלוסיית התלמידים וגישות שונות הנשענות על בעלי מקצוע שונים, ויצירת רווחה כלכלית על מנת לאפשר העסקת בעלי מקצוע מעולים בכל תחום;
הישגים – בשלוש השנים האחרונות כפר הנוער קציני ים זכה פעמיים במענק דיפרנציאלי וכפר הנוער מבהאות ים זכה פעם אחת! בנוסף פנימיית קציני ים זכתה במקום הראשון בדירוג משרד החינוך;
תקורות מינימאליות והפעלה יעילה – הפעלת החברה מתוך ראיית שליחות לאומית וגביית תקורות נמוכות בהרבה מכל רשת חינוך אחרת.

בשים לב לאמור לעיל, הרי שסגירת החברה הממשלתית, תהיה בכיה לדורות, כשם שהחינוך המקצועי שנסגרו, במקום לבצע התאמה לעולם המודרני המתחדש.

יוזמת פירוק החברה נעשית משיקולים זרים, אינה מבוססת והינה בלתי חוקית:

לעמדת הנהלת החברה, על הגורמים הרלוונטיים להתכבד ולמנות דירקטורים לחברה כפי הנדרש על פי דין, **ורק לאחר שתקיים חובת ההתייעצות הסטאטורית על פי חוק החברות הממשלתיות, עם הדירקטוריון, ניתן יהיה להתקדם לשלב המלצה לממשלה.**

שכן, הרי קיימת אפשרות, שרשות החברות הממשלתיות תגיע למסקנה כי פירוק החברה אינו מהלך נכון ו/או נחוץ בעת הזו, לאחר שתקיים את חובת ההתייעצות כאמור, ולאחר שתשמע הרשות את דירקטוריון החברה. ולמעשה לשם כך בדיוק נועדה חובת ההתייעצות !

ממילא על מנת לפתוח בהליכי פירוק, נדרשת הצהרת כושר פירעון של דירקטוריון החברה ולפיכך, גם מסיבה זו לכשעצמה, יש למנות לחברה דירקטוריון, כדי לממש ולהוציא לפועל כל הליך של פירוק.

בהעדר מינוי דירקטוריון וקיום חובת ההיוועצות, כל הליך הפנייה לממשלה לצורך קבלת החלטה בדבר פירוק החברה, הינו נעדר בסיס חוקי ו/או משפטי.

בברכה

אבינועם גורן מנכ"ל החברה

החברה לחינוך ימי בישראל

רחוב יהושפט 1, ת.ד. 2066, עכו 24100
טל': 04-9551755 :פקס' 04-9819674

כ"ג יורדי הסירה
בית הספר לקציני ים עכו

ביה"ס תיכון מדעי חקלאי
ראמה

כפר הנוער הימי מבואות-ים
ד.נ. מכמורת

24/5/22

לכבוד
רשות החברות הממשלתיות

לידי מר יאיר אידר
סגן ראש רשות החברות

א.נ.,

הנדון: עמדת הנהלת החברה לחינוך ימי למסמך המלצה על פירוק החברה – מחודש

מאי 2022

סימוכין – רח. 1111-2020

א. פתח דבר:

1. מסמך רשות החברות הממשלתיות (להלן – "הרשות" או "רשות החברות") שבנדון, רצוף אי דיוקים, עובדות לא נכונות, הנחות לא מבוססות, וניכר בו החפזון, שלא לומר קלות הדעת והרישול שנוהגת הרשות, עת היא מבקשת להמליץ לממשלה על פירוק חברה הקיימת מזה כ - 66 שנים בהם היא מקיימת שליחות לאומית חשובה שהוגדרה ככזו בהחלטת ממשלת ישראל, כל זאת כלאחר יד ומבלי שנשקלו באופן ראוי השיקולים הרלוונטיים לקבלת החלטה שכזו.

2. מטרת מסמך זה היא להעלות על הכתב את התייחסות הנהלת החברה לרבות תיקונים עובדתיים הכרחיים, על מנת שלא תוצג חלילה בפני הממשלה תמונה מטעה ו/או לא מדויקת של הנתונים.

3. יאמר כבר בפתח הדברים, כי על אף שכוונת רשות החברות הממשלתיות והגורמים אותם היא משרתת כפי שיפורט להלן, הינה 'פירוק החברה מרצון', הרי שעמדת הנהלת החברה הינה כי היא מתנגדת בכל תוקף ליחזמת הפירוק ו/או לעצם נחיצותו ו/או הצדקתו.

4. מסמך זה המבטא כאמור את עמדת הנהלת החברה, התבקש על ידי רשות החברות הממשלתיות מהמנכ"ל הח"מ, כביכול בהתאם להוראות סעיף 14(ב) לחוק החברות הממשלתיות, תשל"ה – 1975 (להלן – "חוק החברות הממשלתיות"), על פיו הצעה להחלטה על פירוק חברה ממשלתית לא תוגש לממשלה, בטרם התייעצות עם דירקטוריון החברה.

יודגש כי, כפי שצוין במסמך רשות החברות, לחברה למעשה לא קיים דירקטוריון
כבר מזה כשלוש שנים משנת 2019!

5. בכל הכבוד הראוי, לא ניתן להתעלם מהוראות החוק ו'לדלג' על חובת ההתייעצות עם דירקטוריון החברה שמבקשים לפרק – בפרט שהחברה מקיימת מטרות לאומיות מזה למעלה מ- 60 שנים.

לעמדת הנהלת החברה, על הגורמים הרלוונטיים להתכבד ולמנות דירקטורים לחברה כפי הנדרש על פי דין, ורק לאחר שתקיים חובת ההתייעצות הסטאטוטית על פי חוק החברות הממשלתיות, עם הדירקטוריון, ניתן יהיה להתקדם לשלב המלצת לממשלה.

שכן, הרי קיימת אפשרות, שרשות החברות הממשלתיות תגיע למסקנה כי פירוק החברה אינו מהלך נכון ו/או נחוץ בעת הזו, לאחר שתקיים את חובת ההתייעצות כאמור, ולאחר שתשמע הרשות את דירקטוריון החברה. ולמעשה לשם כך בדיוק נועדה חובת ההתייעצות !

6. דוק – ממילא על מנת לפתוח בחליכי פירוק, נדרשת הצהרת כושר פירעון של דירקטוריון החברה ולפיכך, גם מסיבה זו לכשעצמה, יש למנות לחברה דירקטוריון, כדי לממש ולהוציא לפועל כל הליך של פירוק.

בהעדר מינוי דירקטוריון וקיום חובת ההיוועצות, כל הליך הפנייה לממשלה לצורך קבלת החלטה בדבר פירוק החברה, הינו נעדר בסיס חוקי ו/או משפטי.

ב. כללי:

7. ככל העולה ממסמכי ההתאגדות של החברה, החברה לחינוך ימי, חברה ממשלתית מלכ"ר, נוסדה בשנת 1958, ולא בשנת 1954 כפי שצוין במסמך שבנדון (להלן – "מכתב רשות החברות" או "הצעת הפירוק").

הקמת החברה נעשתה על פי החלטת ממשלה מיום 21/8/1958 שהרציונאל שעמד ביסודה הוא ההכרה כי נוכח היותה של מדינת ישראל מדינה ימית הרואה את הים כמרחב אסטרטגי וכלכלי מהמעלה הראשונה, ראוי שכל נושא החינוך הימי ירוכז בידי חברה ממשלתית.

הדבר היה נכון במשך עשרות שנים, בין היתר, בשים לב לכך שבית הספר קציני ים בבעלות החברה הכשיר והנהיג למעשה חלק עיקרי משדרת הפיקוד של חיל הים והספנות הישראלית, לפני יותר מעשור שנים, והוא נכון גם היום, גם אם מטעמים מעט שונים.

כפי שיפורט להלן, בחלוף השנים השתנה מצב הדברים הגם שחשיבות הים כמשאב לאומי והחינוך הימי כנכס למדינת ישראל לא פחתה – דבר המצריך שינוי אסטרטגי (להבדיל משינוי ושיפור תפעולי שנעשה בשנים האחרונות ותפיסתי של חזון החברה בכל נושא אופי ההכשרה הימית ומטרותיה בהתאמה למציאות המשתנה).

7. בבעלות החברה כפר הנוער הכולל את ביה"ס לקציני ים בעכו, וכן מפעילה החברה בזיכיון הפעלה את כפר הנוער הכולל את ביה"ס רמות ים במכמורת ואת פנימיית מבואות ים וכן הפעילה החברה בזיכיון הפעלה את בית הספר התיכון החקלאי ראמה (עד 31/8/2020).

במוסדות החינוך הנ"ל המופעלים על ידי החברה, לומדים כ – 2,000 תלמידים, ומועסקים כ – 400 מורים ומורות ועובדים מנהליים. היקף הפעילות הכספית השנתית הכולל של החברה הנו כ 100 מיליון ₪.

ג. התייחסות הנהלת החברה לסעיפי מסמך רשות החברות:

8. סעיף 3 למרק "מחליטים" בהצעת הפירוק –

(א) לא ברור למה הכוונה במילים "על אף האמור לעיל" בסעיף זה.

ככל שהכוונה היא כי גם אם לא תתקבל החלטת פירוק ו/או לא יסתיים הפירוק, תועבר פעילות כפר הנוער קציני ים למשרד החינוך, הרי שהחברה מתנגדת לכך בכל תוקף ותטען כי הדבר אף אינו חוקי.

(ב) כאמור, המדובר בכפר נוער בבעלות החברה. עד לפירוק החברה אין כל סיבה ו/או הצדקה להעברת הפעילות, בפרט בשים לב לתפקודה המלא של החברה, להישגי כפר הנוער חסרי התקדים בשנים האחרונות, ולתהליכים המתקיימים בחקשר של כפר הנוער אל מול אוני' חיפה ועיריית עכו במטרה למנף את כפר הנוער ולהביא לשגשוגו והצלחתו כמו גם התאמתו לשנות ה – 2,000.

(ג) יודגש כי משרד החינוך אינו מפעיל כפרי נוער באופן עצמאי. הוא עושה זאת באמצעות רשתות חינוך שונות (דוגמת 'אורט' 'עמלי' 'עתידי' וכו') שכולן ארגונים

למטרות רווח וזאת בשונה מהחברה לחינוך ימי שהינה מלכ"ר ואך טובת התלמידים והמטרות הלאומיות עומדות לנגד עיניה.

(ד) בכל מקרה, על פי דיני הפירוק, עד לחסדרת כל ההתחייבויות התלויות ועומדות של החברה, ועד להחלטה בדבר פירוק באם חלילה תתקבל החלטה שכזו, אין להעביר כל פעילות של החברה.

סעיף 4 לפרק "מחליטים" בהצעת הפירוק –

9.

(א) לעמדת החברה, אין כל צורך בחקמת צוות בין משרדי – מנהל רשות החברות יכול לפעול לחסדרת המשך פעילות כפר הנוער אל מול כל הגורמים הרלוונטיים, באמצעות המפרק שימונה לחברה באם תתקבל החלטת הפירוק. אין לכוול את ידי המפרק, ואין זה נכון להציב צוות בין משרדי שיכתיב לו את פעולות הפירוק.

(ב) מבלי לגרוע מהאמור לעיל, אין כל הצדקה למעורבות של המנהל לחינוך התיישבותי בפעולות הפירוק של החברה ו/או בסמכויות המפרק שימונה על פי דין.

בהתייחס לפרק "רקע כללי" בהצעת הפירוק -

10.

(א) בשונה מהאמור בפרק זה, הפעלת בית הספר יתיכון חקלאי ראמה' על ידי החברה הסתיימה באוגוסט 2020 ולא 2019.

(ב) סיום ההתקשרות עם החברה, לגבי הפעלת תיכון חקלאי ראמה, חיתה מהלך ראשון במסגרת מסע מתוזמן היטב של המנהל לחינוך התיישבותי, להכשלת החברה, להשתלטות על פעילותה והבאתה לפירוק ללא כל הצדקה.

(ג) בהמשך למהלך זה אף יזם המנהל לחינוך התיישבותי מכרז להפעלת כפר הנוער מבואות ים במטרה לחפקיע מידי החברה גם פעילות זו.

(ד) יצוין כי מחלכי המנהל לחינוך התיישבותי, נעשו באופן כוחני תוך ניצול פסול של סמכויות התקצוב שלהם, ותוך התערבות בוטה בענייניה הניהוליים של החברה.

כך מנע המנהל לחינוך התיישבותי הקמת וועד מנהל בכל כפר, תוך דרישה שבראש כל וועד יעמוד איש המנהל לחינוך התיישבותי, הקמת וועדות בדיקה עם גורמים חיצוניים בטענות שהוכחו כמופרכות בדבר ניהול לא תקין ואי סדר בכספים כביכול, הגבלת אפשרות החברה לגבות תקורות ריאליות בהתאם לחוזר מנכ"ל משרד החינוך (לרבות בכפר בבעלותה), בדרך של איום בעצירת תקציבים, הפעלת מנהלי ביניים (מנהלי הכפרים) באופן ישיר על ידי המנהל לחינוך התיישבותי, ועוד.

(ה) על אף האמור לעיל, בתנאים כמעט בלתי אפשריים, הצליחה החברה לנהל ולקיים את מוסדות הלימוד הנ"ל בהצלחה רבה, בחישגים חסרי תקדים של שלושת בתי הספר והתלמידים הלומדים בהם, הביאה לתנופת פיתוח, ועשתה כן תוך עמידה מלאה בכל התחייבויותיה ובאיזון תקציבי מלא. (שנת תשפ"א הסתיימה ביתרות זכות הגבוהות ביותר ב - 5 השנים האחרונות, על אף שתיכון חקלאי ראמה נגרע מן החברה - דבר שחקטין את כמות התלמידים וההכנסות).

11. בהתייחס לפרק 'הטעמים לפירוקה של החברה' בהצעת הפירוק:

12. בהתייחס לסעיף 2.1:

(א) בהתייחס להרכב התקציבי המפורט בסעיף 2.1, יוטעם כי הרכב זה נכון לגבי כל מוסד חינוכי בפקוח משרד החינוך בארץ, ואינו ייחודי לחברה. יצוין כי, למרבח הצער, התקציב הממומן על ידי המנהל לחינוך התיישבותי, משמש בידו מזה זמן, על מנת לכפות על החברה את רצונותיו, 'לייבש' את מטה החברה, במטרה להביא לחיסוליה ולהשתלטותו על פעילותה, (תוך ניצול ציני של העובדה כי לחברה אין דירקטוריון פעיל) - מהלך שפנייה זו של רשות החברות הממשלתיות, תביא להשלמתו ומימושו באופן סופי.

הח"מ הבהיר לא אחת לאנשי רשות החברות כי בפועל הרשות אך משמשת כלי בידי המנהל לחינוך התיישבותי לקידום מטרות ההשתלטות שלו משיקולים זרים ולא ענייניים, אך ללא הואיל.

כפי שיפורט להלן, החברה מקיימת את מטרותיה ביעילות ואין כל הצדקה להביא לחיסולה, בוודאי שלא משיקולים זרים ובלתי רלוונטיים.

(ב) כאמור, הפעלת בית הספר החקלאי ראמה על ידי החברה הסתיימה בשנת 2020 ולא בשנת 2019 כפי שצוין במסמך.

(ג) באשר לאמירה חסרת האחריות לגבי הפעלת כפר הנוער מבואות ים במכמורת "החל משנה"ל תשפ"ג... ע"י גורם שיזכה במכרז -

ראשית, קיים צו מניעה במסגרת צו ביניים שניתן על ידי בית המשפט המחוזי בחיפה, במסגרת עתירה שהוגשה על ידי המועצה האזורית עמק חפר, למניעת המכרז. ההחלטה עודה בתוקף ולא ברור מכוח מה טוענת רשות החברות כי יבוצע מכרז לגבי תשפ"ג, בהתעלם מכך.

שנית, על פי הסכם ההפעלה שבתוקף בין המנהל לחינוך התיישבותי לבין החברה, הרי שהודעה על סיום ההסכם ככל שמעוניינים במפעיל חדש, צריכה להיעשות לכל הפחות 6 חודשים בטרם פתיחת שנת לימודים, וזאת על מנת שניתן יהיה להיערך לכך – דבר שלא נעשה וממילא כפועל יוצא, לא ניתן למסור את ניהול הכפר לגורם אחר ואו לצאת למכרז לגבי שנה"ל תשפ"ג, מבלי להפר את ההתחייבויות כלפי החברה.

13.

בהתייחס לסעיף 2.2 –

(א) בשונה מהמוצג באופן מטעה ומגמתי, התקורה הנגבית על ידי החברה מהכפרים כיום מסתכמת בסך 1.85 מיליון ₪ בלבד.

(ב) האמירה הסתמית לפיה התקורה "אינה מחזירה את החשקעה" פשוט לא נכונה ולא ברור על מה היא נסמכת – החברה מעניקה שירותים לכפרים בניהולה (שירותי ביטוח, כספים, חשבות שכן, ייעוץ משפטי, רו"ח, פיתוח עסקי, ניהול שוטף ועוד) שהיו עולים לכפרים הרבה יותר לו נרכשו על ידם באופן עצמאי.

(ג) באשר לאמירה כי מטה הכפרים אינו משמש כמנוף כלכלי ואינו מקדם מהלכים כלכליים שיביאו תועלת לכפרים – הרי מדובר בעורבא פרח – דברי קש וגבבה.

עוד בחודש אוגוסט 2019 הכין מנכ"ל החברה הח"מ, תוכנית אסטרטגית להצמחת החברה והכפרים, ולכפר הנוער קציני ים בעכו בפרט, שמטרתה ניצול מנועי צמיחה והבאת הכפרים לשגשוג – הן פדגוגי והן כלכלי.

התכנית הועברה הן לרשות החברות הממשלתיות והן למנהל לחינוך התיישבותי, אך למרבה אזלת היד, מעולם לא נדונה באופן רציני בשני הגופים הנ"ל.

על פי התכנית האסטרטגית, הוצעו מספר אפשרויות הכוללות הכנסת בעלי עניין להשקעה ולשיתוף פעולה עם כפרי הנוער וגורמים רלוונטיים נוספים (טכניון בה"ס להנדסאים, אוניברסיטת חיפה, המכללה האקדמית גליל מערבי, רשת עתיד, עיריית עכו, אשכול גליל מערבי). בנוסף יזם הח"מ הקמת וועד מנהל בראשותו בכל אחד מהכפרים, דבר לו התנגד המנהל לחינוך התיישבותי נחרצות. כל היוזמות הללו יכולות היו להביא את מטה החברה וכפרי הנוער בניהולה להצלחה פיתוח ושגשוג ולכך שהחברה תייצר "מנועי צמיחה" חדשים בצורה היעילה והטובה ביותר.

עקרונות התוכנית האסטרטגית:

ביסוד התכנית האסטרטגית, כאמור מונחת ההנחה כי בחלוף השנים השתנה מצב הדברים הגם שחשיבות הים כמשאב לאומי וחנינוך הימי כנכס למדינת ישראל לא פחתה - דבר המצריך שינוי אסטרטגי ותפיסתי של חזון החברה בכל נושא אופי ההכשרה הימית ומטרותיה ו"מנועי צמיחה" ו"ארגזי כלים" חדשים בהתאמה למציאות המשתנה.

השינוי האסטרטגי הנדרש הועצם ביתר שאת בשנים האחרונות, הים הופך "למשאב לאומי טכנולוגי ומחקרי למדינת ישראל ובמיוחד לאור החלטת הממשלה על הפרטת עולם הספנות והנמלים (תופעה בכל העולם המערבי, מה שיחייב בעיקר הנהלות ומו"פ), נדרש שינוי בהכשרה ימית בהון האנושי באוכלוסיית תלמידי ביה"ס וביכולות האיכותיות ובמיצוב שינהיגו אשר יצידם בהבנה של "במנועי צמיחה" ו"ארגזי כלים" חדשים ורלוונטיים לאתגריה של מדינת ישראל במרחב הימי העתידי.

הפער בין הצורך במשק בכ"א איכותי לבין היצע כוח האדם שמייצר כפר הנוער קציני ים הביא למצב שאפילו בחיל הים(חייל יותר ויותר טכנולוגי) 80% ממקורות כ"א לא באים מבה"ס הימיים, שלא לדבר על צרכנים נוספים באקדמיה ובתעשייה בעלת אופי ימי.

יסודות התכנית האסטרטגית -

- הבנה כי הים ומשאביו הינו משאב לאומי של מדינת ישראל וכי השינויים שחלו במהלך עשרות השנים האחרונות מעלים ביתר שאת את הצורך בחיפוש "מנועי צמיחה" חדשים שיאתגרו אוכלוסיות חזקות בנוסף לאוכלוסיות מוחלשות, תוך התאמתו למציאות הטכנולוגית והמדעית המשתנה והמתקדמת.

- ראיית ניהול חברה העוסקת בחינוך באותם פרמטרים של ניהול חברת הייטק, מוצרי צריכה, וכו', הן מבחינת מדדי הצלחה והן מבחינת צורכי הניהול - תוך הטמעת המאפיינים הייחודיים לחינוך.

- הבנה כי כפר נוער הוא יחידה עסקית לכול דבר ועניין (זה לא ניהול ביה"ס העוסק בצד הפדגוגי בלבד) הדורש מנהיגות והבנה עסקית בחובלה, חשיבה יצירתית.

- הבנה כי כפר נוער חייב לפתח מקורות הכנסה עצמאיים ותלות הולכת וקטנה בתקציבי מדינה (ראה דוגמת כפר הנוער 'הכפר הירוק').

- כפר נוער חייב להיות חלק מקהילה שלמה בסביבה בה הוא נמצא (מנוף לצמצום פערים בחברה הישראלית ומנוף לעצמאות ומגוון), נוער מקומי אקסטרני, הנהגת הורים מקומית, תעשייה מקומית, אקדמיה מקומית, תיירות מקומית, שותפות לדרך (מה שהבינו מזמן בעולם העסקי ראה מבואות ים/רמות ים).

- כדי להזיז מערכת מקיבעון, יש צורך להכניס גופים חיצוניים לתמהיל (אקדמיה, תעשייה, רשויות מקומיות, שותפים וכו') כחלק ממערך הכפר, ולבנות קונסטרקציה לשותפות בניהול (וועד מנהל אזורי).

- כפר נוער ימי חייב להתפתח כגוף מנהיגותי – ימי מקומי באשכול הרשויות בו הוא ממוקם.

התנכלות המנהל לחינוך התיישבותי לחברה בכלל ולתכנית האסטרטגית בפרט:

כאמור התכנית האסטרטגית הועברה לבחינה ועיון, הן של רשות החברות הממשלתיות והן של המנהל לחינוך התיישבותי במשרד החינוך.

המנהל לחינוך התיישבותי 'נחרד' מן העובדה כי התכנית האסטרטגית כוללת את סדרת הנושאים דלעיל, לרבות אפשרות לשיתוף והכנסת גורמים חיצוניים, כשותפים אסטרטגיים בהפעלת בתי הספר והזרמת תקציבי השקעות, ומן האפשרות כי שליטתו בכפר הנוער קציני ים עכו בבעלות החברה תפחת, והתחיל בשורה של פעולות לטרפוד המהלך ולמעשה להבאת החברה לפירוק, כך שהמנהל יוכל 'לרשת' את כפר הנוער קציני ים בעכו.

הדבר הגיע לידי כך שהמנהל לחינוך התיישבותי עצר הזרמת תקציבי מודרכות באופן מלא לכפר הנוער קציני ים בעכו – פעולה שמשמעותה הכספית היתה חוסר של 4 מיליון ש"ח בתש"פ, ביחד עם אירועי קורונה תוספת 2 מיליון ₪ מביטול מפעלי קיץ!

המנהל עשה כן באמתלה של אי חתימה על נוסח אחיד של כתב התחייבות שדרש שהחברה תחתום עליו, כתב התחייבות שנוגד להוראות חוק החברות הממשלתיות ולנהלי הרשות והרשות אסרה על החברה לחתום עליו.

ביום 17/5/2020 לאחר גרירת רגלים מפברואר 2020, הודיעו לחברה כי המנהל והרשות יסדירו את הנושא בתוך שבועיים אך על אף כך עד היום לא הגיעו להסכמות בעניין ולא התקבל כל אישור ו/או עדכון לכתב ההתחייבות ולמעשה החברה לא קיבלה כל תשובה מחד וכל הזרמת תקציבים מאידך. מציאות שהביאה את החברה לחוסר יכולת לפעול ורגע לפני חדלת פירעון, חייב את המנכ"ל לחתום על כתב התחייבות.

כאמור, כחלק ממסע חמנהל לחינוך התיישבותי לחבאת החברה לפירוק, בנוסף לעצירת התקציבים, הודיע המנהל כי הוא מבטל את זכיון ההפעלה של החברה לבית הספר התיכון החקלאי בראמה ולמעשה הזיכיון הועבר לרשת 'עתידי' והחברה מנושלת מניהול בית ספר ראמה החל מ 1/9/2020.

מהלך דומה מנסה המנהל לבצע לגבי כפר הנוער מבואות ים.

לסיכום פרק זה העוסק בחברה כ'מנוף כלכלי' –

כל ניסיון להוות מנוף כלכלי, לקידום מחלכים כלכליים וליצירת מנועי צמיחה על ידי מטה החברה, טורפד על ידי המנהל לחינוך התיישבותי, במטרה להביא לחיסול החברה ולהשתלט על פעילותה.

בהתייחס לסעיפים 2.3 ו- 2.4:

14.

(א) ככל הידוע להנהלת החברה, גורמי משרד התחבורה ו/או משרד הבטחון מעולם לא קבעו כי לחברה אין תרומה משמעותית לפעילות כפר הנוער קציני ים ו/או כי אין עדיפות לכך שינוהל על ידי חברה ממשלתית.

מן הראוי שהיתה מצורפת עמדה שכזו לו היא קיימת, ולכל הפחות מועברת להתייחסות החברה.

(ב) אין כל ספק, שלו היה מתאפשר בידי הנהלת החברה לקיים את השינויים האסטרטגיים שחוצגו על ידם (חיזוק התחום הטכנולוגי, המדעי, היזמ/כלכלי) – שינויים מחוייבי המציאות נוכח התפתחות עולם הספנות הים והנמלים, לא זו בלבד שדעת המשרדים הנ"ל היתה אחרת, אלא שאין כל גוף זולת חברה ממשלתית היכול ליישם את התכנית האסטרטגית מתוך ראייה לאומית, ולהביא לכך שחינוך הימי יותאם לצרכי שנות ה- 2000 ולמציאות המשתנה. בוודאי לא רשת חינוך שכפר הנוער יהיה רק 'עוד' בית ספר בניהולה, למטרות רווח.

בהתייחס לסעיף 2.5:

15.

(א) באשר להעברת פעילות כפר הנוער קציני בעכו לידי מפעיל שייבחר במכרז – הרי בשים לב לכך שלא ידוע מי הוא אותו 'מפעיל' שייבחר, הרי שממילא לא ברור כיצד ניתן להגיע למסקנה כי הוא בעל מנגנון הפעלה יעיל יותר מזה של החברה הממשלתית.

ההפך הוא הנכון – בעוד שהחברה גובה תקורות בשיעור ממוצע של 1.8%, הרי שעל פי המידע שיש בידי החברה, רשתות החינוך שבאמצעותן מפעיל המנהל לחינוך התיישבותי כפרי נוער אחרים בארץ, גובים תקורות הגבוהות בחרבה (5% ואף למעלה מכך) ומונעות משיקולי רווח – בניגוד לחברה שטובת התלמידים בלבד לנגד עיניה ויישום המטרות הלאומיות באמצעות החינוך הימי הוא נר לרגליה.

16.

בהתייחס לסעיף 2.6:

(א) כאמור, לא ניתן 'לדלג' על הוראות החוק המחייבות חתייעצות עם דירקטוריון החברה.

על כן, יש למנות דירקטורים ולקיים חתייעצות כאמור בט"ם העברת החלטה לממשלה.

ממילא מינוי דירקטורים נדרש לצורך הצהרת כושר פירעון של החברה שבלעדיו לא ניתן להתחיל תהליך של פירוק.

(ב) מבלי לגרוע מהאמור לעיל, יצוין כי כל האמירות חסרות הבסיס לגבי אי הפעלת 'מנועי צמיחה', אי ניהול יעיל וכו', מעבר להיותן בלתי מבוססות, וזרי שלו היה ממונה דירקטוריון פעיל על פי דין, החברה יכולה היתה לממש את תכניותיה האסטרטגיות וחלק ניכר מכך שהיתה אפשרות בידי המנהל לחינוך התיישבותי להכשיל כל מחלק, נגזר בדיוק מסיבה זו שלחברה לא מונו דירקטורים. דבר שהשליך הן על אפשרות לקבל אישור ניהול תקין, הן לאפשרות להשתתף במכרזים, לחתום על הסכמים וכו'.

17.

בהתייחס לסעיף 2.7

החברה תחזור על האמור לעיל, מדובר באמירות סתומות וסתמיות חסרות כל בסיס. לחברה תועלת רבה ויעילה להפעלת כפרי הנוער ובתקופת ניהולה הביא להישגים והצלחות חסרי תקדים.

ד.

ההתייחסות לטעמים לפירוקה של החברה המפורטים בהצעת הפירוק:

יעילות החברה בהשגת מטרותיה בחסכון וביעילות:

18.

מדובר בטעמים שלא ברור על מה הם מבוססים, הינם משוללי כל יסוד, ומנוגדים באופן ישיר להמלצות וועדת הבדיקה חיצונית שמונתה לחברה, ע"י החברה לחינוך התיישבותי.

במהלך החודשים דצמבר 2019 – פברואר 2020 בוצעה בדיקה על ידי וועדת בדיקה שמונתה לחברה על ידי המנהל לחינוך ההתיישבותי, בין היתר בנושא תקציב, החברה, תקורות מטה החברה, פעילותה הכספית של החברה ויעילותה בקיום מטרותיה.

החברה שיתפה פעולה באופן מלא עם וועדת הבדיקה שנעשתה על ידי משרד רו"ח אהוד שושן ושות'.

לאחר ביצוע בדיקה מקיפה ויסודית, וועדת הבדיקה לא מצאה כל רבב בפעולות החברה והתנהלותה ואף ציינה לעניין תקורות המטה ויעילות החברה בהשגת מטרותיה, כדלקמן –

"עלויות תקורות המטה והוצאות מטה נוספות – בבדיקתנו נמצא כי החברה עומדת ביעדי התקורה שהגדירה לעצמה ואשר קבעה בתקציב החברה המאושר".

בשונה מהאמור במכתב רשות החברות, וועדת הבדיקה מעולם לא קבעה כי התקורה הנגבית על ידי מטה החברה מתוך תקציב בתי הספר "אינה מחזירה את ההשקעה בה".

בדומה, וועדת הבדיקה מעולם לא קבעה כי "מטה החברה אינו משמש כמנוף בקרה כלכלי עבור הכפרים ואינו מקדם מהלכים כלכליים שיביאו לתועלת הכפרים".

כאמור, החברה יזמה שורה של צעדים אסטרטגיים בעלי משמעות כלכלית שיכולים בראייתה להביא לצמיחה ושגשוג של הכפרים בניהולה בכלל וכפר הנוער קציני ים בבעלותה בפרט, אך כל המהלכים שהוצעו על ידי **טורפדו** על ידי המנהל לחינוך ההתיישבותי מתוך אינטרס מובהק להביא לפירוק החברה ואגב כך לשים יד על כפר הנוער בבעלות החברה ולנשל את החברה מניהולו. ומנגד רשות החברות נמנעה מהקמת דירקטוריון ובחינת המהלכים.

לעניין האמירה הסתמית לפיה אין תועלת בקיום המטה לצורך הפעלת כפרי הנוער, יצוינו העובדות הבאות –

19.

- כל רשתות החינוך במדינת ישראל פועלות באמצעות מטה ניהול והפעלה וזו השיטה היעילה ביותר להפעלת רשתות חינוך מתוך יישום הרציונאל של יתרון ויעילות לגודל. כך, במקום שבכל כפר יועסק מנהל כספים, יועץ משפטי, חשב שכר וכו', מרוכזות הפונקציות הנ"ל במטה – דבר שמביא ליתר חסכון ויעילות ולא להפך. באם היה ניתן לחברה ניהול תקין, דבר שחיה מאפשר לה השתתפות

במכרזים להפעלת כפרים נוספים, אין כל ספק שהיעילות היתה גבוהה אף יותר.

- התקורה (בתשפ"א) שגבתה החברה מכפר הנוער קציני ים היתה 2.2%, ובמבואות ים 1.5% (תקורה משוקללת 1.8%), נתון הנמוך באופן משמעותי מתקורות הנגבות על ידי רשתות חינוך בארץ העומד בממוצע על 5% - 6%. מתוך התקורה הכוללת לחברה כולה בסך 1.85 מיליון ש"ח תקציב שכר לעובדי המטה הוא 1.3 מיליון ש"ח וכל יתר התקורה מופנית ליישומים המסייעים ישירות לכפרי הנוער, ולדרישות הפעלה ע"י רשות החברות כמו: חשבות שכר, מחשוב, יעוץ משפטי, רו"ח, מבקר לחברה ממשלתית בדרג 5, יעוץ כלכלת חינוך ועוד.

כאמור, גם עבודת עובדי המטה השכירים, כל כולה בהענקת שירותים לכפרי הנוער בניהול החברה!

נבקש להדגיש כי לו היו הגורמים הנחפזים להמליץ על פירוק החברה בודקים באופן יסודי ואמיתי את תרומת מטה החברה לכפרי הנוער בניהולה, היו מוצאים כי דווקא בשנים האחרונות חלו שינויים משמעותיים לטובה בכל המישורים הקשורים בעבודת המטה (למרות שהמטה התנהל בכול השנה האחרונה באופק של 3 חודשים) שהניבו הישגים ראויים—

- תוצאות מאזן תשפ"א היו הטובות ביותר בחמש השנים האחרונות!
- מענק דיפרנציאלי דרוג 1 לבה"ס קציני ים ודרוג 3 לבה"ס ראמה בתש"ט.
- ההבנה בכפרים מה ההבדל בין מחלכים אסטרטגיים ומחלכים תפעוליים, וניסיון להטמיע מחלכי בקרה, וועד מנהל ברמת הכפר (מהלך שנחסם באופן בוטה על ידי המנהל לחינוך התיישבותי).
- ההבנה שתקציב שוטף הוא לא חזות הכול ומנגד תקציב פיתוח והשקעות ומחלכי פיתוח עסקי של כפר, בכפוף לתכנית אסטרטגית, הם מחלכים משמעותיים בניהול כפר נוער.
- בניית תקציב להנחלת כפר ושיתוף הנחלת הכפר ביעדים והאחריות לתוצאות, כולל ניתוח תקציב עם מדדי בקרה כמותיים
- בניית תזרים 6 שבועות קדימה כול שבועיים וביצוע בקרה צמודה
- מיקוד מה עיקר ומה טפל, מה חשוב ומה לא
- ניהול פרויקט מהו פרויקט בינוי, פרויקט חינוכי, ומדדי הצלחה

ה. סוף דבר:

לאור כל האמור לעיל, עמדת החברה היא:

- עצירה מיידית של מהלך המלצה על פירוק החברה עד לקבלת עמדה מושכלת ומסודרת מדירקטוריון החברה;
- הקמת וועדת בדיקה (חברות המיועצות לעניין החירום) בעלת התמחות בניהול (ובפיתוח עסקי) שתוך תקופה מוגדרת וקצרה תעביר את המלצותיה;
- וועדת בדיקה שתגדיר את מסגרת האחריות והסמכות בין רגולציית רשות החברות וניהול חברה (ח.פ.) לכול דבר ועניין, ובין רגולציית משרד החינוך ניהול מרכז רווח משאבים נדרשים במטה להובלת השינוי.
- מינוי דירקטורים לחברה וכן בחירת יו"ר דירקטוריון. וקיום חובת ההיוועצות בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות.

בברכה
אבינועם גורן מנכ"ל החברה

העתק – יועמ"ש החברה, עו"ד נמרוד בכר